

Samarqand davlat universitetning Kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti 1-bosqich Musiqa ta'limi yo'nalishi talabalariga 1-semestr uchun «Musiqa nazariyasi, Solfedjo» fanidan yakuniy nazorat savollari

Imtihon shakli: yozma, og'zaki

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmlar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to‘liq anglashga yo‘naltiradigan savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).
1.	1-mavzu : Musiqiy tizim. Musiqa san‘ati va uning o‘ziga xos xususiyatlari	Musiqada tovush tushunchasi haqida so‘zlab bering. T.I shovqinli tovushlar, musiqiy tovushlar	Musiqiy tizm deb nimaga aytiladi. T.I pog‘ona, tovushqator, tovushlarning harfiy belgisi	Musiqada “Alteratsiya belgilari”ning vazifalari qanday	Diapazon tushunchasi haqida so‘zlab bering.	Musiqada “Engarmonizm” tushunchasini izohlang.
2.		Musiqiy tovush va uning xususiyatlarini izohlang. T.I balandlik, qattqlik, cho‘zim, tembr	Musiqa san‘atining bola tarbiyasidagi o‘rni qanday. T.I ta‘limiy va tarbiyaviy asoslari	“Oktavali tizim”da nechta oktava mavjud va ularni nomlari sanab bering.	Registr va uning turlari haqida ma‘lumot bering.	Harfiy belgilashda oktavalarini qanday ko‘rinishda nomlaymiz
3.	2-mavzu Nota yozuvi tizimi.	Notaning vazifasi nimadan iborat. T.I belgi, tovushning grafik ishorasi	Zamonaviy nota yozuvining asoschisi kim. T.I XI asr, musiqa nazariyotchisi	Hosila pog‘onalar qanday jarayonda ishtirok etadi.	Tovush cho‘zimlarini izohlab bering.	Nota yozuvida cho‘zimlarni uzaytiruvchi belgilar nechta va ularni izohlang.
4.		Nota yo‘li deb nimaga aytamiz. T.I alteratsiya belgilari, pauzalar, sol kaliti.	Temperatsiyalangan soz deb nimaga aytamiz. T.I oktava , 12ta yarimton	“Akkolada” nima va uning vazifasi qanday.	Notalarni harfiy sistemada nomlanishini aytib bering.	Nota yozuvini qisqartiruvchi belgilarga nimalar kiradi.
5.	3-mavzu Ritm. Metr. O‘lchov. Temp.	Metr nima. T.I pulsatsiya, hissa, metron	Oddiy metrlar qanday ifodalanadi. T.I o‘lchov, kuchli hissa, kuchsiz hissa	Ritm tushunchasini izohlang	Templar va uning turlarini sanab bering.	Metranom asbobini kim ixtiro qilgan va uning vazifasi qanday.
6.		Kuchli va kuchsiz hissalarini izohlang. T.I aksent, zarb, pulsatsiya	Murakkab metrlar qanday hosil bo‘ladi. T.I nisbatan kuchli hissa, takt, ikki hissali mert	Sinkopa nima va u qanday hosil bo‘ladi.	Vazmin temnlarga qanday templar kiradi.	Tempga oid atamalar qaysi tildan olingan va ularni sanab bering.

7.	4-mavzu Lad. Major ladi va minor ladi tonalliklari.	Musiqada turg'unlik va noturg'unlikni izohlang. T.I tovushlarning o'zaro ta'siri, tayanch tovushlar	Major ladining tuzilish sturukturasi qanday tartibda bo'ladi. T.I ton, yarim ton, tonika, pog'onalar.	Noturg'un tovushlarning turg'un tovushlarga yeshilishini tushuntiring.	Tetraxor tushunchasini izohlang.	Parallel tonalliklar qanday aniqlanadi.
8.		Lad tushuncha musiqada qanday ifodalanadi. T.I tonika, turg'un, noturg'un.	Minor ladining tuzilish sturukturasi qanday tartibda bo'ladi. T.I ton, yarim ton, tonika, pog'onalar.	Pog'onalar nomlarini sanab bering.	Tonalliklarning kvinta davrasi qanday tartibda joylashadi.	Nomdosh va engarmonik teng tonallikni izohlab bering.
9.	5-mavzu Xalq musiqasi lادلari.	Melodik(monodik) ladlar haqida tushuncha bering. T.I polifoniya, ko'p ovozi musiqaga.	O'zgaruvchan ladlar deb qanday lادلarga aytiladi. T.I tonika, monodik	Pentatonika ladi va uning turlari qanday so'zlab bering.	Pentatonika ladi qaysi xalq musiqasida ko'proq uchraydi.	Sun'iy lادلarni tuzishda qanday tamoyilga asoslanadi.
10.		Angemitonli va gemitonli tovoshqator tushunchasini izohlang. T.I yarim tonlik, major, minor.	Yondosh tayanch ton deb nimaga aytiladi. T.I V pog'ona, dominanta	Ioniy va doriy lad sturukturasi aytib bering.	Gemiolika ladi qaysi xalq ladi hisoblanadi.	N.A. Rimiskiy_Korsakov dengiz manzaralarini tasvirlashda qanday gammadadan foydalanga.
11.	6-mavzu Intervallar	Musiqada interval tunshunchachi nimani anglatadi va uning turlari. T.I Intervallum, melodik, garmonik	Intervallarning sifat miqdori deb nimaga aytiladi. T.I katta, kichik, orttirilgan,kamaytirilgan	Konsonans va dissonans intervallarni sanab bering.	Tabiiy major va minor intervallari haqida ma'lumot bering.	Garmonik major va garmonik minor pog'onalarida hosil bo'lgan intervallar qanday intervallar.
12.		Oddiy va diatonik intervallarning farqini tushuntiring. T.I prima, sekunda, sifat miqdor,	Tarkibli intervallar haqida tushuncha bering. T.I nona, undetsima, duodetsima	Intervallarning sifat miqdorini izohlab bering.	Intervallarning engarmonizmi qanday holatda yuz beradi.	Xromatik intervallarni izohlab bering.
13.	7-mavzu Intervallarning aylanishi ohangdosh va noohangdosh intervallar	Intervallarning asosi deb nimaga aytiladi. T.I pastki tovush, yuqori tovush	Ohangdosh intervallarni ta'riflang. T.I konsonans, dissonans, sof.	Intervallarning aylanishi deb nimaga aytiladi.	Oddiy interval turlariga qanday intervallar kiradi va ular nima uchun oddiy intervallar deyiladi.	Intervallarning yechilishi qanday holatda yuz beradi.
14.		Melodik va garmonik intervallarning farqini tushuntiring. T.I gorizantal harakat, virtikal harakat.	C-dur pog'onalarida oddiy intervallarni tuzib tushuntiring. T.I do-major, prima,sekunda, tersiya,	Intervallarning son miqdori haqida ma'lumot bering.	Tarkibli intervallar qanday hosil bo'ladi.	Tarkibli intervallarning son va sifat miqdori qanday belgilanadi.
15.	8-mavzu Akkord va uning turlari Uchtovushlik.	Akkordlar haqida tushuncha bering. T.I ohangdoshlik, uchtovushlik	Akkord turlari haqida ma'lumot bering. T.I septakkord, nonakkord	Uchtovushlikning aylanmalari natijasida qanday akkordlar hosil bo'ladi.	Major uchtovushligi qanday intervalli tarkibdan iborat.	Asosiy uchtovushliklar qaysi pog'onalardan hosil bo'ladi.
16.		Akkordni tashkil qiladigan tovushlarning nomlarini izohlang. T.I uchtovushlik, septakkord	Uchtovushlik va uning turlarini izohlab bering. T.I katta uchtovushlik, minor uchtovushlik	Kvartsektakor qaysi akkordning aylanmasi va uning belgilanishi.	Minor uchtovushligi qaysi intervallarning qo'shilishi natijasida hosil bo'ladi.	Yondosh uchtovushliklar deb ladning qaysi pog'onalarida hosil bo'ladi.

17.	9-mavzu Septakkord va uning turlari. Dominantseptakkord uning aylanmalari	Septakkord deb qanday akkord turiga aytiladi. T.I septima intervali, tersiya, akkord turlari	Kichik septakkordning intervalli tarkibi qanday. T.I kamaytirilgan uchtovushlik, kich7	Dominantseptakkord ladning qaysi turida tuziladi.	Tabiiy majorning VII ya'ni pastki yetakchi pog'onasidan qanday akkord tuzuladi.	Subdominantseptakkordning strukturasi ya'ni uni tashkil qiladigan pog'onalari haqida ma'lumot Bering.
18.		Chekka tovushlari septimasi sifatiga qarab qanday septakkordlar hosil bo'ladi. T.I katta, kichik,	Kvintsektakkord septakkordning nechanchi aylanmasi. T.I tersiya, sekunda	Dominantseptakkordning aylanmalari natijasida qanday akkordlar hosil bo'ladi	Yetakchi septakkordning qanday aylanmalari mavjud.	Akkordlarning yechilishini izohlab bering.
19.	10-mavzu Og'ishma. Modulyatsiya. Kuy.	Musiqada xromatizm tushunchasiga ta'rif bering. T.I diatonika, pog'onalarning ko'tarilishi, pog'onalarning pasayishi.	Major va minor xromatik gammasining yozilishi qanday bo'ladi. T.I C-dur, a-moll	Kuy ijrosi jarayonida og'ishma qanday holatda yuz beradi.	Musiqa asarida kuyning ahamiyati qanday.	Kuyning harakat yo'nalmasi va uning diapazoni.
20.		Xromatik gamma qanday tartibda tuziladi. T.I katta sekunda, ko'tarilish, pasaytirish.	Musiqa amaliyotidagi modulatsiya tushunchasini izohlang. T.I tonallik, alteratsiya, bemol	Pog'onadosh tonalliklarga modulatsiya qilish qanday amalga oshiriladi.	Bir ovozli musiqa asarlarini matnli va matnsiz shaklini izohlab bering.	Kuyning kulminatsiyasi haqida ma'lumot bering.
21.		Kuyning tarkiblarga bo'linishi haqida tushuncha bering. T.I tuzilma, sezura.	Davriya va jumla tushunchalariga izoh bering. T.I tuzilma, sezura	To'liq o'rnamashgan kadensiya va to'liq o'rnamashmagan kadensiyaning farqini izohlang.	Kuyning tarkibiy qismi bo'lgan "Ibora" tushunchasiga ta'rif bering.	"Motiv" haqida ma'lumot bering.
22.	11-mavzu Transpozitsiya.	Musiqiy asar yoki kuyning biror tonallikdan boshqa bir tonallikga ko'chirilishini izohlang. T.I interval, kalit belgilari	Musiqiy asarining kalit belgilarini o'zgartirish orqali tranpozitsiya qilish qanday amalga oshiriladi. T.I D-dur, F-dur.	Kalitni o'zgartirish orqali transpozitsiya qilish qanday amalga oshiriladi.	Partitura haqida ma'lumot bering.	Xor musiqasida erkaklar ovozlari qanday turkumlanadi.
23.		Transpozitsiya qanday usullarda amalga oshiriladi. T.I alteratsiya belgilari, kalit, intervallar.	Tranpozitsiyaning asosiy sabablari nimadan iborat. T.I diapazon, pardalar.	Musiqiy asarning tonalligini aniqlash uchun nimalarga e'tibor berish lozim.	Zamonaviy partitura shakli qachon vujudga keldi.	Xor musiqasida ayollar ovozlari qanday turlarga bo'linadi.
24.		Ko'p ovozli musiqada partiya tushunchasiga ta'rif bering.	Orkestr cholg'u asboblari xususiyatlari bo'yicha qanday guruhlarga	Kuyning lad va tonalliklarini qanday yo'llar bilan aniqlanadi.	Transpozitsiyaning har bir usuli haqida gapirib bering.	Ko'p ovozli musiqada cholg'u asboblarning

		T.I nota yo'li, cholg'u musiqasi.	bo'linadi. T.I skribkalar, gaboylar, litavrallar			partiyalari qanday tartibda yoziladi.
25.	12-mavzu Melizmlar	Musiqa bezaklari haqida ma'lumot bering. T.I forshlag,trel	Musiqa amaliyotida musiqiy bezaklarning qaysi shakllari qo'llaniladi.T.I trel,mordent	Forshlagning qanday turlari bor shu haqida izoh bering.	Legato, stakkato haqida ma'lumot bering.	Portamento va arpedjiatorlar haqida ma'lumot bering.
26.		Musiqa bezaklari qanday hosil bo'ladi. T.I qisqa forshlag, uzun forshlag	Musiqa bezaklarining turlarini aytib berish. T.I gruppetto, trel	Gruppetto haqida ma'lumot bering.	Melizmlar turlarini sabablarini sanab bering	Musiqiy bezaklardan biri "Trel" haqida ma'lumot bering.
27.	13-mavzu Oktava, Tovushlarni belgilash harfiy tizimi. Diapazon. Registr, Alteratsiya belgilari	Musiqada qo'llaniladigan barcha tovushlar nechta oktavaga bo'lingan T.I Kontr oktava, subkontr oktava, kichik oktava, kata oktava	Musiqiy tizim nima T.I Pog'ona, asosiy pog'ona, hosila pog'ona, harfiy sistema	Alteratsiya belgilari nima? Ularning vazifalari.	Musiqiy tovush qanday xususiyatlarga ega izohlab bering.	Notaning o'ng tomoniga qo'yilgan nuqtaning vazifasi qanday.
28.		Pauza nima va uning vazifasi qanday T.I Pauza, butun pauza, yarimtalik pauza, chorak pauza	Diapazon tushunchasi haqida ma'lumot bering. T.I cholg'u asboblari, xonanda ovoznining eng pastki nuqtasi	Registr tushunchasini izohlang. T.I quyi yuqori, o'rta	Alteratsiya belgilari nimalardan iborat.	Harfiy tizimda notalar qanday belgilanadi.
29.	14-mavzu Nota belgisi. Kalitlar, Tovush cho'zimplari. Pauzalar	Nota nima? T.I Belgi, nevma, nota, nota yo'li	Tovush cho'zimini yarim baravar uzaytiruvchi belgi? T/I: Liga, ligato fermato, nuqta	Tovush cho'zimini yarim va yana chorak baravar uzaytiruvchi belgi?	Bir xil balandlikdagi tovush cho'zimplarini birlashtiruvchi belgi haqida ma'lumot bering.	Tovush cho'zimini istagancha cho'zib turish mumkinligini bildiruvchi belgi
30.	15-mavzu Ritm va metr haqida tushuncha	Metr nima? T.I metr, takt, o'lchov, takt oldi	Musiqa asarining bir kuchli hissadan, navbatdagi kuchli hissasigacha bo'lgan oralig'I nima deyiladi. T/I: O'lchov, metr, takt, ritm	O'lchov nima va uning turlari qanday.	Metr hissalarining ma'lum bir cho'zimda ifodalanishi	Qanday o'lchovlarga murakkab o'lchovlar deyiladi